

Täysistunto

Keskiviikko 22.9.2021 klo 14.00—18.19

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Punkaharjun luonnonsuojelualueen rajauksen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 130/2021 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Mikkonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.05 Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Punkaharjun alue on pitkään ollut Suomen tunnetuimpia luonnonnähtävyyksiä ja osa kansallismaisemaa, ja nyt lähetekeskustelussa olevalla esityksellä Punkaharjun luonnonsuojelualueen rajauksen muuttamisesta Punkaharjun luonnonsuojelualueeseen liitettäisiin kaksi aluetta, joiden pinta-ala on yhteensä yli sata hehtaaria. Tällä laajentamisella toteutettaisiin hallitusohjelman kirjausta luonnon monimuotoisuuden heikkene-
misen pysäyttämisestä. Tässä työssä luonnonsuojelualueiden perustaminen on avainasemassa, sillä jokainen suojeluhehtaari auttaa luontokadon pysäyttämisessä.

Näistä liitettävistä alueista pienempi on harjumetsää, ja sen suojelu turvaisi etenkin harjukasvillisuutta, ja isompi liitettävä alue puolestaan koostuu Unnikkisaaresta ja vesialueista. Suojelu turvaisi vesiluonnon monimuotoisuuden kannalta arvokasta rantamatalikkoa, johon kertyvä lumi mahdollistaa myös saimaannorpan pesinnän. Näin ollen suojelulla turvattaisiin saimaannorpan pesinnälle soveltuvien alueiden säilyminen, mikä loisi edellytyk-
sen norpan pesinnälle alueella norppakannan kasvaessa.

Tämä Punkaharjun luonnonsuojelualuehan ei siinä mielessä ole perinteinen luonnon-
suojelualue, että sen sisällä nykyisen rajoituksen mukaan on rakennuksia, muun muassa entisen Finlandia-hotellin rakennukset. Nyt tällä esityksellä tästä suojelualueesta erotettaisiin tämä entisen Finlandia-hotellin alue sekä Kruunupuisto Oy:n henkilökunnan pysäköintialue, joka ymmärrettävistä syistä ei tietysti tällä hetkellä sinänsä sisällä mitään luonnon-
suojeluarvoja. Finlandia-hotellin irrottaminen tästä luonnonsuojelualueesta mahdollistaisi rakennuksen kunnostamisen ja laajentamisen ja myös sen palauttamisen matkailukäyttöön ja siten tietysti edistäisi alueen matkailua ja vaikuttaisi myönteisesti aluetalou-
teen.

Aloite tähän on lähtenyt sieltä paikallisesta toiveesta ja tarpeesta kehittää alueen matkailua.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 102/2021 vp

Kokonaisuudessaan tällä esityksellä siis torjutaan luonnon monimuotoisuuden heikentymistä ja edistetään matkailualan kestävä kasvua. Punkaharjuhan on hyvin suosittu luonnonsuojelualue ja matkailukohde, ja sinne pääsee kätevästi myös rautateitse, mikä luo erinomaiset edellytykset kestävän, vähähiilisen luontomatkailun kehittämiseksi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin — Ja edustaja Torniainen.

16.07 Ari Torniainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kuten ministeri Mikkonen totesi, Punkaharju on todellakin todellista suomalaista kansallismaisemaa, ja vaikka siihen Punkaharjun viereen on rakennettu se uusi tie, niin useasti kyllä matkailijat kulkevat siinä Punkaharjulla nimenomaan sitä perinteistä vanhaa tietä ja nauttivat siitä luonnon läheisyydestä ja niistä maisemista.

Kaiken kaikkiaan tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan nyt säädettäväksi laki Punkaharjun luonnonsuojelualueen rajauksen muuttamisesta niin, että rajausta muutettaisiin siten, että luonnonsuojelualueesta erotetaan noin vähän yli kolmen hehtaarin laajuinen entisen Finlandia-hotellin alue sekä pieni Kruunupuiston henkilökunnan pysäköintialue omaksi osakseen ja sitten samalla liitetään siihen noin 115 hehtaarin laajuinen alue, joka käsittää Unnikisaaren sitä ympäröivine vesialueineen. Siellä, missä on norppa-alueita, erittäin hyvä asia.

Omasta mielestäni ja myöskin näiden lausunnonantajien mielestä tämä myöskin palvelee nimenomaan luonnonsuojelua sekä myöskin sitten alueen matkailua ja elinkeinoelämää. Ja kun katsoo tätä lausuntopalautetta, niin esimerkiksi Savonlinnan kaupunki puolsi lakiesitystä ja piti suunniteltua luonnonsuojelualueen rajausmuutosta erittäin perusteltuna nimenomaan luonnonsuojelun kannalta ja hyvänä Savonlinnan matkailuelinkeinon kehittämisen kannalta. Myös Metsähallitus piti lakiesitystä kokonaisuutena perusteltuna ja myöskin tarpeellisenä. Sitten, kun katsoo maa- ja metsätalousministeriön lausuntoa, niin siellä pidettiin esitettyjä rajausmuutoksia matkailuliiketoiminnan, rakennussuojelun ja luonnonsuojelun kannalta järkeviä ja perusteltuina. Omasta mielestäni tämä hallituksen esitys on erittäin hyvä ja perusteltu myöskin siltä osin, että se lähtee nimenomaan sieltä alueen tarpeista ja elinkeinoelämän, kunnan ja kaupungin tarpeista ja niistä kehitysaskeleista, mitä siellä koetaan tarpeellisiksi. Silloin tällaista hallituksen esitystä voi erittäin hyvin viedä eteenpäin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hoskonen.

16.10 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että näitä alueita kehitetään ja huomioidaan myös muun rakentamisen tarpeet. Kun ministeri on paikalla, hie- man sitä ihmettelen tässä Suomessa, että meillä hamutaan jatkuvasti valtavat määrät lisää suojelualueita ja eri tavoilla. Viittaan nyt esimerkiksi Natura-alueisiin. Ilomantsin kohdal- la se tarkoitti sitä, että ne lupaukset, mitä silloin meille annettiin, että oikeudet säilyvät... Silloinen viranomainen sanoi meille kuulemistilaisuudessa varmaan 500 ihmisen edessä, että te ette ymmärrä, ilomantsilaiset, omaa parastanne, kun tällaisia vastustatte, ja kaikki oikeudet säilyvät. Miten kävi? Eivätpä säilyneet. Paikallisten ihmisten pelko osoittautui to- deksi. Metsästysoikeuksia toki jäi, mutta merkittäviä rajoituksia tuli.

Etä nyt sitten, kun mennään eteenpäin ja luonnonsuojelualueiden rakentamista näkö- jään halutaan koko ajan lisää, toivoisin: Meillä on olemassa olevia suojelualueita, monia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 102/2021 vp

kansallispuistoja, joissa rakenteet hapanevat. Siellä on erittäin huonokuntoisia teitä. Jos haluaa tulla tutustumaan, niin vaikka Ilomantsissa Petkeljärven kansallispuiston tie on keltomassassa kunnossa. Sitä nyt on monta kymmentä kertaa yritetty laittaa kuntoon, tai on esitetty toivomuksia, että laitettaisiinko se kuntoon, kun siellä kuitenkin turisteja käy. Ja jos menee asuntovaunulla tai asuntotautolla, isommalla koneella sinne, niin onpahan vain vaikeaa. Se siltäkin siinä välillä on aika hapantunut. Että kun nyt ministeri innolla ajaa näitä uusia alueita, toivoisin, että nyt vihdoin ja viimein paikallisten toiveet huomioitaisiin, että laitettaisiin niitä olemassa olevia rakenteita kuntoon, koska viime kädessä pelin ratkaisee se, missä kunnossa kaikki Suomen olemassa olevat luonnonpuistot ja kansallispuistot ovat, koska jos uusia haetaan ja vanhat unohdetaan, niin tehdään karhunpalvelus koko järjestelmälle. Siihen toivon sellaista rakentavaa otetta, mitä toki uskon ministerillä olevan. Ja rahaakin muistan viime vuoden budjetista — ja mitä tähänkin vuoteen tulee — että eri rakenteiden parantamiseen tulee rahaa, niin että kyllä sieltä liikenee, kun käytetään järkeä, käytännön työhönkin paikallisesti.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Kivelä.

16.12 Mai Kivelä vas: Arvoisa herra puhemies! Minäkin haluan lyhyesti todeta, että tämä esitys on hyvä ja kannatettava ja tukee sitä, että me hallitusohjelman mukaisesti haluamme turvata luonnon monimuotoisuutta. Minusta ministeri hienosti sanoi, että jokainen hehtaari on tärkeä, kun kyse on luontokadon pysäyttämisestä.

Kuten edustaja Torniainen täällä jo toi esille, näissä lausunnoissa tosiaan Punkaharjun luonnonsuojelualueen rajauksen muuttamista pidettiin lähtökohtaisesti hyvänä sekä luonnonsuojelun kannalta että alueen matkailun kehittämisen näkökulmasta. Itse ajattelen, että erityisen hyvää on se, että tätä rajausta muuttamalla me saadaan lisää sitä luonnonsuojelualueita, eli tämä lisäisyys.

Lopuksi nostan esille sen, jonka ministerikin nosti esille, että hyvää on myös se, että kun Punkaharjulle tosiaan pääsee rautateitse, niin tässäkin kohtaa taas luodaan hyviä edellytyksiä ja hyviä mahdollisuuksia kestäväälle, vähähiiliselle matkailulle.

Itse kyllä koen, että tälle hallitukselle on ollut erittäin tärkeää, että kaikissa näissä tilanteissa, joissa kansallispuistoa tai luonnonsuojelualueita perustetaan tai muutetaan, kuullaan vahvasti sitä paikallista väestöä ja että niillä on paikallisten tuki. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Mikkonen, 2 minuuttia.

16.14 Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen: Kiitos hyvästä keskustelusta. — Tosiaan tämä on mielestäni hyvä käytännön esimerkki siitä, miten kestävää luontomatkailua voidaan edistää, ja niin kuin tuossa edellisessäkin Sallan kansallispuiston osalta, se toive tulee sieltä paikallisesti. Nimenomaan siellä on nähty, miten paljon kotimaanmatkailu ja luontomatkailu kiinnostavat ihmisiä, ja se, että me voidaan niitä edellytyksiä parantaa, on ensiarvoisen tärkeää.

Edustaja Hoskonen kysyi olemassa olevien kansallispuistojen rakenteista: Ette ollut täällä salissa, kun äsken niitäkin käsiteltiin Sallan kansallispuiston yhteydessä. Mehän olemme tällä hallituskaudella merkittävästi kuroneet umpeen sitä korjausvelkaa, mitä olemassa olevissa luonnonsuojelualueissa ja kansallispuistoissa näiden rakenteiden osalta on ollut. Sitä oli 32 miljoonaa, ja me ollaan nyt siinä jo pitkälti yli puolenvälin, ja niitä kor-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 102/2021 vp

jauksia tehdään kaiken aikaa ympäri Suomea. Ne ovat myös erittäin merkittäviä tietysti sen jatkon kannalta, että miten ne alueet matkailukäytössä ovat entistä parempia, mutta ne ovat myös merkittäviä työllisyyspanostuksia sille alueelle, kun siellä on sitä käytännön työtä tarjolla paikallisille — ovat ne sitten yrittäjiä, joilta palveluja ostetaan, tai on se sitten Metsähallituksen omana työnä. Todella tavoitteena on, että me tämän hallituskauden aikana saamme kokonaan kurottua umpeen tuon korjausvelan, mitä siellä luonnonsuojelualueiden ja kansallispuistojen rakenteissa on. Ja tärkeätä sitten tietysti on, että jatkossa sitä koko aika ylläpidetään niin, että sitä velkaa ei pääse kertymään eikä siten ole tarvetta semmoisiin isoihin kertapanostuksiin vaan voidaan ylläpitää ja huoltaa niitä rakenteita koko ajan. Se luo sitten mahdollisuuksia myös alueen matkailulle, joka on äärimmäisen tärkeätä. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.